

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Quòd vita mista fuerit in animalibus Ezechielis præsignata. Cap. xx.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

proponit, & data opportunitate, opere, quod pro-

posuit, exequatur. Illud præterea. Non timebit domui suæ à frigidibus niuis: Omnes enim domestici eius vestiti sunt duplicibus.] Quæ domui suæ, hoc est, familiæ suæ non timet à frigidibus niuis, haud dubium quin nec sibi ipsi timebit. Induta est duplici vestimento, duplici nimirum Dei, & proximi dilectione. Illam cõtemplando facit, hanc operando, & laborando composuit. Nam Dei amor oratione, & deuotione nutritur, amor verò proximi bonis operibus, eius gratia præstitis, roboratur. Has duas vestes, suis domesticis tribuit, quia omnes familiares suos ad vitæ suæ similem, tum ostensione tantæ pulchritudinis, tum sermone, & exhortationibus allicij. Quibus illi decenter induti, nec frigora, ne niues pertinescunt. Vestimenta enim ista, ignea sunt: quid igitur mirum, si frigus tepiditatis erga Deum arceant, & erga proximos niuem auersionis propellant? Ex hoc autem manifestè conspicitur, huic animæ quàm aptè conueniat, quod statim sequitur, Stragulatam vestem fecit sibi, bysso & purpura indumentum eius.] Tria namque indumenta hoc loco mihi significari videntur, alterum puritatis ex bysso, alterum charitatis ex purpura: tertium stragulum, hoc est, vniuersarum virtutum varietate contextum. Induit se bysso, quia Deo per orationem ignitam debet appropinquare, qui cum sit sanctitatis origo, nisi puritate vestitam ad se venire non sinit. Induit se purpura, quia eius curæ commissum est proximis subuenire, quod fructuosè faciet si purpura se charitatis circumdet, exuatque omne studium vanitatis. Induit se veste variegata, quoniam in his duobus, puritate, & charitate, omnis continetur summa virtutum.

Illud tandem optimè in istam animam quadrat, Fortitudo, & decor indumentum eius, & ridebit in die nouissimo.] Eisdem enim vestimentis, quibus dilectus suus sponfus induitur. De sponso quippe dictum est in Psalmis: Dominus regnauit, decorem indatus est: indutus est Dominus fortitudinem.] De sponfa verò: Fortitudo, & decor indumentum eius. Induit decorem, quoniam in se, & in alijs, quos ad virtutem instruit, sanctitatem cupit, puritatem amat, perfectionis vias, non sola, sed multis circumdata, à peccatis abductis, ambulare curat. Induit fortitudinem, quia pro assequatione perfectionis propria, & aliena, tentationes, & persecutiones, non tantum patienter, verum & hilariter perfert. Imitatur quidem sanctam Ecclesiam, cuius ipsa ratione vitæ, quam agit, est pars selectissima. De qua hæc scribit Beda: Fortitudo indumentum eius ad tolerandâ peruersorum improbitatem, decor ad exercendâ virtutum gratiam. Decor, quia operatur iustitiam, fortitudo, quia persecutionem patitur propter iustitiam.] Non satis est huic animæ inter tot aduersarios consistit, vt decorem induat, nisi etiam se virtute circumdet. Nam si non sit in ea virtus, & fortitudo, quæ puritatem tueatur, facile aduersarij decorem diripient. His autem indumentis ornata ridebit in die nouissimo,] gaudebit namque in retributione regni cœlestis, quæ doluit in impugnatione vitæ præsentis. Tunc illud in se ipsa videbit impletum. Beati, qui nunc fletis, quia ridebitis.] Et illud: Os veracium (eorum scilicet, qui vita, & doctrina veritatem prædicauerint) implebitur risu.] Et rursus illud. Beati, qui persecutionem patiuntur propter iustitiam, quoniam ipsorum est regnum cœlorum.] Verè, ô anima sancta, quæ hanc vitam delegisti, & secundum illam tuas actiones componis, multa filia congregauerunt diuitias, sed tu supergressa es vniuersas. Filia

enim sunt, quæ vnam tantum vitam, vel actiuam, vel contemplatiuam sectantur, & istæ non dubium quin magnas diuitias spirituales congregent, quas in æternum possidebunt. Sed tu (si statum, quem habes spectemus) eas supergredieris, dum vtriusque vitæ merita in vnum institutum congeris, & ex abundantia amoris Dei, proximorum vtilitatem inquiris. Quàm nobilis igitur est vita, quæ tres istæ mulieres representant; vna regina, altera prophetis, & populi gubernatrix: tertia fortissima, & inter sæculi procellas, & tentationes inuicta. Meritò sanè eâ dileximus, cæterisque prætulimus, quam verus Salomon edocet, sui populi ducricem facit, & tamquam sponfam sibi charissimam proprio ore colaudat.

Quid vita mista fuerit in animalibus Ezechielis præsignata.

CAPVT XX.

Is imaginibus vitæ mistæ, quatuor Ezechielis animalia finem imponat: in quibus, qualis esse debeat eorum institutio, qui vitam ex actiua & contemplatiua compositam amplectuntur, non minus clarè quam copiosè describitur. Et quidem quatuor illa animalia, non tantum quatuor Euangelistas indicasse, sed in eis Euangelij quoque prædicatores significasse (qui omnes citra dubium vitam mistam debent profiteri) Beatus Gregorius constanter affirmat. Quid enim (inquit) per quatuor animalia, nisi quatuor Euangelistæ signantur? Nec immeritò per Euangelistas quatuor perfectorum omnium numerus exprimitur, quia omnes, qui in Ecclesia modo perfecti sunt, perfectionis suæ rectitudinem per eorum Euangelium didicerunt. Hunc ergo Beatissimum Doctorem sequentes istam visionem de vitæ mistæ professoribus explicamus, in qua eorum quisque perfectissimam effigiem sui instituti cõspiciet, & qualis esse debeat, si sibi ipsi deesse nolit, manifestè inueniet. Facta manu Domini super sanctum istam prophetam, vidit ventum rapidum, ac turbulentum venientem à Babylonia, & nubem densam, tenebrisque circumfusam, à vento ipso raptatam, ignemque nubem ipsam inuoluentem, ac circumdantem, à quo splendor egrediens, nubem cingebat, ac circumuallabat: atque de medio ignis speciem purissimi electri apparentem, seque oculis ostentantem. Et statim; Et in medio eius, scilicet in medio ignis (vt exponit Hieronymus) visa est à me similitudo quatuor animalium:] Quatuor ista animalia (vt dicere cœpimus) prælatos, verbi Dei seminarios, & vno nomine, vniuersos, qui in salutem animarum incumbunt, spiritualiter indicant. Qui non animalia, quæ vilia & terrestria sunt: sed animalium similitudines appellantur, quoniam licet instar animalium, in mundo viuant, rebus ad vitam sustentandam necessarijs indigeant, & inter peccatores, & mundanos conuersentur, tamen desiderijs, & operibus, non animalia sunt, sed Angelis, ac cœlestibus spiritibus annumerantur. Vnde possunt rectè cum Paulo dicere: In carne ambulantes, non secundum carnem militamus. Nam arma militiæ nostræ, nõ carnalia sunt, sed potètia Deo.] Hi inter turbines, & tempestates, inter caligines nubium, & flamas ignium venire dicuntur, quia non in solitudine, sed inter mundanos vitam agunt, à quibus sæpe persecutiones inflant iniurias, contumelias, & subnationes

3. ser. 1. de parr. 1. 10.

psal. 92. 1.

Beda in prou. c. 31.

Luc. 6. 21.

Matth. 5. 10.

Greg. lib. 2. in 27. Ezechiel.

Ezech. 1. 5. Hierony. ibid.

1. Cor. 10. 3.

2. Cor. 7.
5.Ibid. cap.
11. 24. &
25.Philipp. 2.
6.Execl. 1.
6 & 7.Greg. 15.
3. in Eze-
chielem.

patiuntur. Audi quemdam istorum sanctorum animalium (Paulū intelligo) suas tribulationes enarrantem. Nam cum venissemus in Macedoniam, nullam requiem habuit caro nostra, sed omnem tribulationem passi sumus, foris pugnae, intus timores.] Perpende, quam miserabiliter eum ventus turbinis iacet, & nubes minarum, atque timorum, & vorax ignis adurat. A Iudaeis (inquit) quinquies quadragenas, vna minus, accepi. Ter virgis caesus sum, semel lapidatus sum, ter naufragium feci, nocte, & die in profundo maris fui.] Sanè animalia ista, aut homines isti perfecti inter ignes, & turbines veniunt, quia in persecutionibus viuunt. Mundani eos tamquam suorum peccatorum populatores detestantur, tepidi, & segnes, tamquam locordiae reprehenses contemnunt, imperfecti, aut non ad tantam perfectionem vocati, tamquam temerarios, & audaces irident, vt tatarum tribulationum igne examinati, puriores fiant, & fideles inueniantur, ac stabiles.

Et hic aspectus eorum, similitudo hominis in eis.] Quis est hic homo, cuius in mysticis animalibus similitudo conspicitur, nisi Dominus Iesus Christus? De quo scriptum est, Qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitatus est, esse se aequalē Deo, sed semetipsū exananiuit formā serui accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inuentus, vt homo.] Sancta quippe animalia non essent, si huius hominis Dei similitudinem non haberent. Et quidquid humilitatis, & mansuetudinis, quidquid sapientiae, & puritatis, quidquid amoris, & zeli possident, hoc ab omnis sanctitatis fonte, ab omniſque perfectionis origine, scilicet à Christo docente, & tribuente, percipiunt. Christi ergo similitudinem induunt, quia eum in omnibus operibus imitari nituntur, capitis sui charitatem, suauitatem circumſpectionem, zelum, & alias virtutes sectantur, vt homines ei similes per imitationem facti sunt in conuersatione irreprehensibiles, & in actione efficaces. Quatuor facies vni, & quatuor pennae vni. Pedes eorum pedes recti, & planta pedis eorum, quasi planta pedis vituli, & scintillae quasi aspectus aeris candentis.] Hae sancta animalia facies, & pennas, & pedes habent. Facies ad Dei cognitionem, penna ad amoris affectum, & pes ad actionem refertur. Vnde ita Deo cognitione & amore iunguntur, vt tamen actionem non deserant, & ita actioni vacent, vt tamen lucem cōtemplationis, & suauitatem amoris non derelinquant. Pedes autem eorum recti sunt, & instar pedum vituli efformati; qui & graues sunt, & fortes, & vngulam habent diuisam, vt ipsi animarum ministri suorum operum intelligant qualitates, si facies, & pennas, hoc est, cōtemplationis donum nolunt amittere. Debent namque seruare maturitatem in opere, fortitudinem in perseuerantia, & diuisionem vngulae in discretione. Vt enim (inquit) Gregorius: Non facile praedicationis eius accipitur, si leuis in moribus esse videatur. Et nulla erit maturitatis ostensio, si contra aduersa omnia non adfuerit operis fortitudo. Virtutis autem meritum, ipsa fortitudo operis amittit, si discretio in intellectu non fuerit.] Nec otiosè dictum est has operum qualitates ab eo esse tenendas, qui cupit cōtemplationis donum nō perdere: quia Dominus nullo modo illum suo alloquio dignabitur, qui, aut in bono opere leuis est, aut in eo quod cepit inconstans, aut minus in seruando actionis modo discretus. Et forte pedes isti scintillae euijbrae dicuntur, vt eorum pulchritudo mōlstreretur. Pulchrae enim sunt praedicatorum actiones, quas maturitatis, fortitudinis, & discretionis decor exornat.

A Conspicuae sunt, quasi scintillae aeris candentis, qui in hunc finem tendunt, vt fidelium corda, tum illuminent, tum accēda nt. De his spiritalibus pedibus dixit Isaias. Quam pulchri super montes pedes annunciantis, & praedicanſis pacem: annunciantis bonum, praedicanſis salutem, dicentis Sion: Regnabit Deus tuus.] Super montes ambulantes pedes annunciantium Euangelium Dei, quod cum bonum nuncium sit, nomine pacis, boni, & salutis intelligitur, quia omnem humanam altitudinem vincunt, & vniuersarum virtutum sublimitatem conscendunt. Et ideo speciosi sunt. Quid enim speciosius, quam actione, non solum pulchritudinem virtutis tenere, sed etiam orbem vniuersum illustrare?

B Et manus hominis sub penis eorum.] Manus, vitam actiuam, & penna, cōtemplatiuam significat. Quid igitur erit ista sacra animalia habere manus sub penis, nisi opera vitae actiuae, nō impetu naturalis appetitus effundere, sed discretione cōtemplationis dirigere, & in principium omnis boni, nimirum in Deum, reuocare? Manus hominis sub penis abſcondere est illud Salomonis obseruare. Oculi tui recta videant, & palpebrae tuae praecedant gressus tuos.] Hoc est, (vt exponit Beda venerabilis) iter iustitiae, quo ingredi debeas, diligenter edifice, & in cunctis, quae agere disponis, sollicitus ad quem sint finem ventura, prauide. Hoc est enim palpebras recta, videntium oculorum, tuos praecedere gressus, bonum opus, quod acturus es, sedula cogitatione praenire, & quid secundum Deum sit, meditando prauidere.] Cum sic manus sub penis sunt, tunc erunt in

C quatuor partibus, quia vinea Domini cultor, generale desiderium in se sentiet omnibus proficiendi, neque huic, aut illi generi hominum suum miniterium alligabit. Qui enim hos (exempli gratia) nobiles ac diuites, libenter iuuat, & alios, nimirum plebeios & pauperes, moleste suscipit, nondum habet manus sub penis, quia non ratione se regit, sed naturae procliuitate se ducit, qua nō tam animatum salutem, quam inanem applausum, & vanum honorem inquit. Iste non habet, sicut sancta animalia, manus in quatuor partibus, quia in vnam tantum partem inclinatus, ei prodesse cupit, reliquas verò, ac si nullius essent momenti, contemnit. Cui è contrario dicemus. Da partes septem, nec non, & octo, quia ignoras quid futurum sit mali super terram.] Hoc est neminem à commercio tuorum laborum excludas, cum nescias mala, scilicet tentationes hominibus euenturas, quae si diutem forte prostrauerint, pauperulum in bono perseuerantem habebis per tui laboris industriam, in quo tamquam in filio sapiente gloriaris.

E Et quid amplius boni percipiunt ex manibus sub penis constitutis? Certè illud iunctaeque erant pennae eorum alterius ad alterum.] Iunctae pennae, pacis ac concordiae indices sunt. Mutuò se constringunt (inquit Gregorius Nazianzenus) propter societate, & concordiam. Quia ex eo quod praedicatorum virtus, ac sapientia oratione regitur, sit profectò, vt non inuicem se mordeant; non hic alterius bonum nomen, & auctoritatem eleuet, sed artificio charitatis vinculo socientur. Ad hanc coniunctionem penarum, siue mutuum dilectionem, atque concordiam, ministros Euangelij Dominus exhortatur, dicens: Habete in vobis sal, & pacem habete inter vos.] Hae index est verae & illibatae sapientiae. Nā quae de sursum est sapientia, primū quidem pudica est, deinde pacifica.] Qui autem mutuò se ipsos odiunt, detractionibusque dilaniant, mūdana sapientia potius tument, & actionum manus, non sub penis sanctae

oratio

1. 4. 52. 7.

Prou. 4.
25.
Bern. libr. 1. in pro. ad c. 4.Ecl. 11.
2.Nāq̄ in
significat.
sup. Eze-
chiel.Marc. 9.
49.
Iacob. 3.
17.

orationis ponunt, sed sub vitio propria gloria, & ambitionis abscondunt.

Est ne aliud, quod ex manu sub pena posita subsequatur? Sanè quod statim sanctus propheta subiungit. Non reuertebantur, cum incederent, sed vnumquodque ante faciem suam gradiebatur. Cum enim actiones suas ratione dirigant, & obstacula, quae impedire possent, consideratione praeueniant, non est cur eas deserant, & ad vitam otiosam, ac proximis inutilem reuertantur. Sciunt dictum esse à Domino. Nemo mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retro, aptus est regno Dei. Et ideo stiuam aratri semel acceptam non deserunt, ne sicut vxor Loth, post se respiciens, in statuas salis conuersa, nec sibi ipsis, nec fidelibus prosint, sed tantum (vt ait Isidorus) sint condimentum aliorum, qui infelicitatem respicientium retrò, & suam vocationem relinquendum cognoscentes, vnde illi ceciderunt, ipsi saluentur, hoc est, sibi ipsis cauent, ne ob negligentiam, aut inconstantiam, simili castigatione puniantur. Ante faciem quoque gradiuntur, quoniam nec dum hac sorte contenti, qua à terrenis ad caelestia, à temporalibus ad spiritalia trāsierunt, semper in spirituali negotiatione maiora & perfectiora nituntur comparare virtutum augmenta.

At cum sanctus propheta, hucusque dixerit, vnumquodque istorum animalium quatuor faciebus consistare, neque earum figurarum declarauerit, nemo profecto erit, qui istarum facierum lineamenta scire non appetat. Cui legentium desiderio, ipse satisfacit, dicens: Similitudo autem vultus eorum facies hominis, & facies leonis à dextris ipsorum quatuor, facies autem bouis à sinistris ipsorum quatuor, & facies aquilae desuper ipsorum quatuor. Talis esse debet minister Euangelicus, cui tractandam animarum cura committitur. Homo, qui sciat pusillis, ac miseris peccatoribus compati: Leo, qui nouerit aduersus peccata rugire, & comminationes diuinis terribiliter intonare: Bos, qui possit sollicitudinum onera sustinere: Et aquila, quae contemplando caelestia, valeat res terrenas effugere, & ad Deum sublimiter euolare. Alio modo istas perfecti hominis facies exposuit Gregorius. Omnis (inquit) qui in ratione perfectus est, homo est. Et quoniam semetipsum ab huius mundi voluptate mortificat, vitulus est. Qui verò ipsa sua spontanea mortificatione, contra aduersa omnia fortitudinem securitatis habet, vnde scriptum est: Iustus autem quasi leo confidens, absque terrore erit: leo est. Quia vero sublimiter contemplantur ea, quae caelestia atque terrena sunt: aquila est. Ambrosius aliter. Nam in omni sapiente viro (ait) prudentes Graciae esse memorauerunt, prudentiam, fortitudinem, temperantiam, atque iustitiam. Prudentia enim rationis humanae est, fortitudo vim quamdam ferocientis virtutis habet, mortisque contemptum: temperantia sacrata vinculo charitatis, mysteriorumque contemplatione caelestium, negligit corporis voluptates: Iustitia in alto quodam suggestu locata, videt, exploratque omnia, quae aliis potius nata, quam sibi, non tam suas utilitates, quam publica emolumenta rimatur. Meritoque anima operata iustitiam, formam aquilae accipit, quod terrena defugiens, totaque caelesti sublimis, & intenta mysteria, resurrectionis gloriam pretio aequitatis ad pascitur. Sed siue hoc, siue alio modo interpretemur, certum est, istas omnes virtutes praedicatoribus, & animarum ministris conuenire, quibus tamquam partibus vira perfecta componitur, & Deo grata, ac proximis utilis comprobatur. Verum non est silentio relinquen-

A dum, quare facies leonis à dextris, facies bouis à sinistris, & facies aquilae desuper esse memoretur. Existimare enim quod haec facierum distributio, mysterio vacat, nimis reputamus absurdum. Facies hominis prima se offerebat, & in primo prospectu vultus aspicientis erat, quia haec est veluti praecipua, & magis curandis animabus necessaria, praedicatoris virtus, humanitas, atque benignitas, quae peccatores alliciat, & ad quaerendum à tam pio patre remedium inuitet. Facies leonis erat à dextris, quia incrementationes ea prudentia, & circumspectione debet esse condita, vt felicem successum in dextera signatum, accipiant. Facies bouis à sinistris, vt cum aliquid sinistrum, vel aduersum acciderit, ibi sit fortitudo vituli, quae impositum onus non deserat, & aduersitates pro fratrum salute sustineat. Facies verò aquilae desuper apparebat, nam diuinorum contemplatio, & recursus ad Deum, omnibus aliis debet eminere, benignitatem dirigere, aduersitati se opponere, & increpationem temperare.

B Longum esset omnes proprietates horum sanctorum animalium sigillatim discutere, reliqua breuiter percurramus. Facies eorum & pennae eorum exte-
C ta desuper. Quod dicit: Et facies eorum (inquit Richardus de sancto Victore) defectiua oratio est, quasi dicat: Et facies eorum, in hunc modum erant, & pennae eorum exte-
D ta desuper illas facies. Pennae igitur exte-
E ta erant, quoniam omnis contemplatio sanctorum, non in aliquem distortum finem, sed super omnia terrena in Deum tendit, vt sic adipisci valeat, quod in caelestibus appetit. Duae penae singulorum iungebantur, & duae tegebant corpora eorum. Pennae exte-
C ta desuper, & inter se iunctae, sunt amor, & spes, exte-
D ta sunt, quia iustorum corde ad aeterna amanda, & speranda sustollunt: & iunctae sunt, quia caelestia, quae amant, eadem se consequi sperant. Penae verò tegentes corpora sunt, timor, & dolor, quae imperfectiones in bonis operibus factas, diluente ab oculis Dei omnipotentis abscondunt. Timere enim propriam imbecillitatem, & maculas inde ortas deflere, quid aliud est, nisi peccati corpus cooperire: Sicut in Psalmo legimus. Beati quorum remissa sunt iniquitates, & quorum recta sunt peccata. Vide sanctum illud animal, quod superius in medium protulimus, primis duabus amoris, atque spei alis euolantem. Mihi (inquit) viuere Christus est, & mori lucrū. O magnus amor! Et Salvatorem expectamus Deum nostrum Iesum Christum. O ingēs fiducia? Vide eundem duabus aliis pennis, timoris, & doloris, corpus suum operientem. Castigo corpus meum, & in seruitutem redigo, ne forte cum aliis praedicauerim, ipse reprobus efficiar. O mirabilis trepidatio! Ego minimus Apostolorum, qui non sum dignus vocari Apostolus, quoniam persequutus sum Ecclesiam Dei. O vera, & humilis poenitentia! Verè duabus pennis volant, & duabus corpora contegunt, qui instar Pauli, caelestia diligunt, & appetunt, & terrenos actus, sancto timore, & poenitentia liuare contendunt.

Vnumquodque eorum coram facie sua ambulat, nam propriam vitam sollicitus aspicit, & quantum quotidie in bonis crescat, aut fortasse quantum in bonis decrescat, diligenter examinat. Vbi erat impetus spiritus, illuc gradiebantur. Sacra ista animalia, non ductum carnis suae, aut prauarum affectio-
E num, sed spiritus sancti motum sequuntur, aut rationis lumine, aut sapientiae splendore, aut legibus Ecclesiae, aut obedientiae iussis declaratum. Cum ambulant, non reuertuntur, quia ad occupationes saeculares, quas semel reliquerunt, minime

52.7.

4.4.

libr. prou. 4.

11.

in 101. 220.

30.

3.

Richardus in exposit. li. huius visionis.

Psal. 31. 1.

Philipp. 2. 21. Philipp. 2. 20.

1. Cor. 9. 20. 1. Cor. 15. 9.

Luca 9. 62.

Isidor.

Greg. 16. 4. in Ezechielem.

Prum. 28. 1. Ambros. 3 de virgin longo ante finem.

Isidor. 3.
sent. c. 15.
num. 10.

redeunt. Aspectus eorum quasi carbonum ignis ardentium, & quasi aspectus lampadarum. Nam ad se accedentes, luce veritatis illuminant, & exemplo sanctitatis inflammant. Hæc est visio discurrens in medio eorum, splendor ignis, & de igne fulgur egrediens. Splendor ignis spiritus diuinus est, qui in istorum cordibus commoratur, & desideriorum fulgura iactat. Et ea, quæ ad vana, & secularia non redeunt, eunt, & reuertantur, quia iam ad secreta contemplationis properant, iam ad labores actionis festinant, nunc charitatis zelo permoti, nunc carnis propriæ imbecillitate coacti. Vnde Isidorus: Visio animalium in Ezechiele, quæ ibant, & non reuertebantur, pertinet ad vitam actiuam perseuerantiam, & iterum, ea animalia, quæ ibant, & reuertebantur, pertinent, ad contemplatiuam vitam mensuram, in qua dum quisque intederit, sua re-

uerberatus infirmitate reflectitur, atque iterum renouata intentione ad ea, vnde descenderat, rursus erigitur. Eunt, & reuertantur, non vtrumque, sed in similitudinem fulguris coruscantis. Nam in nocte huius vitæ, non segniter, sed ardeat feruore spiritus contemplationis suauitatem, & actionis fructum exquirunt. Hæc omnia satis copiosè, & prolixè profequitur Sanctus Gregorius. In his igitur animalibus Apostolicum institutum adumbratum est, quod ex vtraque vita, actiua, & contemplatiua coalescens, in aliam vitam multo præstantiorem, & duas priores comprehendentem euehitur. Cuius perfectio, neque est solum bona opera facere, neque solum in Dei contemplationem incumbere, sed vtrumque munus perfectè, cum alateque præstare. Et de harum vitarum imaginibus dictum sit satis.

PARS TERTIA

De substantia, fine, & officio vitæ actiuæ.

IAM à figura ad rei substantiam transitum facimus, vt tres vitas spirituales actiuam, contemplatiuam & mistam in se ipsis declaremus. In qua tractatione primò substantia cuiusque vitæ consideranda est, deinde finis, in quem tendit, postea actiones, quarum præsidio finem consequitur, ac tandem ad quos quasi ex instituto qualibet istarum trium vitarum spectet.

In quo consistat vita actiua.

CAPVT XXI.

HACTENVS tres vitas spirituales vidimus per speculum, & in ænigmate, nunc easdem in se ipsis, & quasi facie ad faciem videamus. Nec timendum est, nobis euenturum, quod adolescentibus solet accidere, qui cum imaginem virginis sibi in coniugium promissa conspiciunt, quia mentitur venustatem, quam illa non habet, eius amore ac desiderio flammantur, at ipsius præsentiam, & copiam adepti, amor conceptus intepescit, quoniam minorem pulchritudinem, eaque agresti ingenio, prauisque sedatam moribus inuenerunt. Hoc, inquam, non eueniet nobis, quoniam cum istarum vitarum facies viderimus, earumque consuetudinem acquiserimus, sine vlla comparatione, maiorem, tum morum suauitatem, tum præsentiam venustatem, reperiemus, quam imago, licet culta, & formosa, non attigit. A vita ergo actiua incipiendum est, quia prior est aliis, & ordine temporis, & consequendi desiderio. Prius enim hæc appetenda, & querenda est, quam Deus fecit veluti primum gradum scæle cælestis, & quasi totius vitæ spiritualis infantiam, sine qua, nullus, neque ad vitam contemplatiuam iuentam, neque ad ætatem virilem mistæ vitæ, perueniet. Omnis enim spiritualis vita à susceptione Domini in proprium cor, sumit sui cursus exordium. Martha autem, quæ typus actiuæ vitæ est, Dominum hospitio suscepit. Maria verò, quæ vitam contemplatiuam signat, ad pedes Domini, iam in propriam domum admissi prouoluta, quiescit. Vnde optimè Bernardus: Sed prior natu

Luc. 10.
39.
Bern. ser.
3. de as-
sumpt. in
principio.

A Martha videtur, & salutis initium sibi magis actio, quam cõtemplatio noscitur vèdicare. Laudat Christus Mariam, sed à Martha suscipitur. Amat Rachel Iacob, sed Lia supponitur ignorantia. Si de stude queritur, audiatur, non esse consuetudinis, vt iuniores prius tradantur ad nuptias. Quod si luteam hanc cogites domum facile erit nosse, quemadmodum in ea Dominum Martha magis excipiat, quam Maria. Quod enim ait Apostolus: Glorificate, & portate Deum in corpore vestro, Martha dicitur, non Maria. Hæc nimirum corporis vtitur instrumento, cum illi potius sit impedimento. Denique corpus, quod corrumpitur, aggrauat animam, & deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitatem. Nūquid & operantem? Martha igitur in domum suam excipit Saluatorem in terris; Maria potius cogitat, quemadmodum suscipiatur ab eo in domo non manu facta, æterna in caelis. Ex quo liquet, primo loco vitam actiuam in tractationem esse vocandam, quæ in cœlum properantibus hospita primò se offert, atque hilari vultu, & serena facie eos in domum suam excipit.

C Actiua igitur vita est, illud vitæ spiritualis institutum, quo homo studiosis actionibus ex professo vacat, vt se ad cõtemplationem veritatis, & amoris perfectionem disponat. Hæc enim vita (vt ipsum nomen præ se fert) actionem respicit, illam scilicet, quam philosophi praxim appellant, cum verò actio praua ad eam non pertineat, quippe quæ cum vita spirituali nihil commercij habet; manifestum est, quia studiosis tantum actionibus vacat ex virtute profectis. Has autem ex instituto suscipit, vt homo se ad cõtemplationem præparet. Siue, quia re vera hunc finem in omni externo opere sibi præsi

Genes. 29.
26.

1. Cor. 6.
20.

Sapient. 9.
15.

præsi